



# Avrupa'da Kimlikler ve Moderniteler (IME): Türkiye'nin Dış Tanıtım Bulguları Özeti



## GİRİŞ

Avrupa'da Kimlikler ve Moderniteler Projesi, Avrupa Kimliklerini ve 'biz, Avrupalılar' kavramının ifade ettiği anlamı özellikle dokuz Avrupa ülkesine referansla araştırmayı amaçlamaktadır: Almanya, Bulgaristan, Finlandiya, Fransa, Hırvatistan, İngiltere, Macaristan, Türkiye ve Yunanistan. Proje, Avrupa Kimlikleri ile ilgili üç önemli konuya dikkat çekiyor: ne oldukları, ne şekilde oluştuğu ve bundan sonra hangi yörüngede olacakları. Bu özet, Türkiye Cumhuriyeti tarafından son yıllarda ülkenin tanıtımı amacıyla yurtdışında açılan Yunus Emre Kültür Merkezleri aracılığıyla ne tür bir 'Türkiye Kimliği' tanıtımı yapıldığına ilişkin elde edilen bazı bulguları özetlemektedir.

## ÖNEMLİ GÖZLEMLER

Avrupa'da Kimlikler ve Moderniteler projesi (IME) (SSH-CT-2009-215949) kapsamında, batılılaşma ve modernleşme kavramlarının Türkiye toplumu için ifade ettikleri anlamları bulabilmek amacıyla başlattığımız çalışmaların ilk aşamasında, bu kavramların modernleşme sürecinde çok farklı aktörler tarafından eşanlamlı olarak kullanıldıklarını gözlemledik. Projenin ikinci aşamasında, Türk hükümetleri tarafından 2000 ile 2011 yılları arasında ülke içinde ve dışında gerçekleştirilen kimlik tanıtım çalışmalarını araştırdık. Bu aşamada, Türkiye/Türk kimliğinin yurtdışında özellikle henüz oluşturulmakta olan Yunus Emre Kültür Merkezleri aracılığıyla gerçekleştirildiğini gözlemledik. Sayıları giderek artan ve ilk aşamada yoğunluklu olarak Türkiye'nin yakın coğrafyasında oluşturulan bu merkezler, özellikle içerdiği kültürel diplomasi ve tanıtım enstrümanları nedeniyle, Türkiye'nin bölgesel bağların güçlenmesinde ve Türkiye'nin bir bölgesinde önemli bir 'yumuşak güç' haline gelmesinde önemli bir rol oynamaktadırlar. Bu açılardan bakıldığında, Merkezler Türk dış politikası yapım sürecinde önemli bir işlev görmeye başlamışlardır.

Bu merkezlerin buldukları Orta Doğu, Balkanlar, Kafkaslar ve Orta Asya Türk Cumhuriyetleri gibi bölgelerde gerçekleştirdikleri faaliyetler gözönünde bulundurulduğunda, özellikle devlet ve devlet-dışı aktörlerin Avrupa Birliği ülkelerinde gerçekleştirdikleri kültürel tanıtım faaliyetlerini tamamlar nitelikte bir resim çizdikleri görülmektedir. Gözlemleyebildiğimiz kadarıyla Yunus Emre Merkezleri, AB perspektifinden hareketle çalışmalarını sözkonusu ülkelerde gerçekleştiriyor gibi görünse de, özellikle yeni-Osmanlı ve Türk-İslam söylemlerini yoğunluklu olarak benimsemektedirler. Özellikle üst düzey siyasetçiler tarafından merkezlerin açılış törenlerinde gerçekleştirilen konuşmalarda bu söylemlerin izleri rahatlıkla görülebilmektedir.

Türkiye'de eşanlamlı olarak kullanılan modernite ve Batılılaşma kavramlarının bugüne değin daha çok Avrupa ve Amerika hegemonyasına dayalı bir ilerleme ve modernleşme anlatisini meşrulaştırdıkları görülmektedir. Buna karşın, günümüzün Siyasal eliti modernitenin tek tip olmadığından ve çoklu olabileceğinden hareketle kendi modernleşme yorumunu Türk kültürü, dili Tarihi ve dini üzerinden özellikle yakın coğrafyasına yayma eğilimindedir. Günümüzün siyasal iktidarı, Batı vurgusuna ve Batının modernite anlayışına karşın bir alternatif geliştirmeye çalışırken, Yunus Emre Kültür Merkezlerinin Batı tarzı tek-tip bir modernleşme anlatisi yerine, alternatif bir modernite yorumu üzerinden Türkiye'yi tanıtmaya çalıştığı görülmektedir.

# ARAŞTIRMA PARAMETRELERİ

Avrupa'da Kimlikler ve Moderniteler Projesi, resmi bir takım belgelerin analizi, devlet ve Avrupa Birliği Delegasyonu yetkilileri, ilgili sivil toplum aktörleri ve ilgili özel şahıslarla yapılan görüşmeleri de kapsayan niteliksel araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirildi. Alan çalışmasının ayrıntıları istek üzerine iletilebilir.

## PROJE KİMLİĞİ

Avrupa'da Kimlikler ve Moderniteler, Avrupa ve Ulusal kimlik inşa programları, ve siyaset, kültür, tarih ve din.

**Proje kısa adı:** IME

**Proje numarası:** SSH-CT-2009-215949

**Proje başlangıç tarihi:** 1 May 2009

**Süre:** 36 months (May 2009 - April 2012)

**Proje bütçesi (AB Katkısı):** 1,447,773.00 €

**Koordinatör:** Dr Atsuko Ichijo (Kingston University)

### Konsorsiyum

Kingston University

Hellenic Foundation for European and Foreign Policy (ELIAMEP)

University of Helsinki

Sciences Po (Fondation Nationale des Sciences Politiques)

Institute for Advanced Study in the Humanities (KWI) in Essen

The Institute for Ethnic and National Minority Studies at the Hungarian Academy of Sciences

International Centre for Minority Studies and Intercultural Relations (IMIR)

Istanbul Bilgi University

University of Zagreb